

FSD2142

**Kännyköiden tulo kouluun:
opettajahaastattelut 1997-2000**

Aineisto-opas

TIETOARKISTO

Tämän aineisto-oppaan viittaustiedot:

Kännyköiden tulo kouluun: opettajahaastattelut 1997-2000 [aineisto-opas]. Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto [tuottaja ja jakaja], 2018.

Aineisto-opas on luotu aineiston versiosta 2.0 (8.3.2011).

Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto
33014 Tampereen yliopisto

Asiakaspalvelu:
asiakaspalvelu.fsd@uta.fi
040 190 1442

Palveluportaali Aila:
<https://services.fsd.uta.fi/>

Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto
<http://www.fsd.uta.fi/>

Lukijalle

Tämä aineisto-opas on osa Tietoarkistoon arkistoitua tutkimusaineistoa FSD2142. Oppaan alussa on tiedot aineiston sisällöstä, aineiston rakenteesta ja keruusta sekä luettelo julkaisuista, joissa aineistoa on käytetty. Opas sisältää myös aineiston keräämisessä käytetyt dokumentit, esimerkiksi mahdolliset haastattelukysymykset, kirjoitusohjeet, tutkimuskutsut, litterointiohjeet tai virikemateriaalit. Tekstiaineistoista mukana on usein lisäksi aineistonäyte, josta selviää esimerkiksi käytetty litterointitaso.

Liitteenä olevat aineistoon kuuluvat dokumentit on tarvittaessa anonymisoitu. Kaikki oppaan sisältämät aineiston keräämisessä käytetyt dokumentit toimitetaan asiakkaalle aineiston latauksen yhteydessä myös erillisinä tiedostoina

Aineistoon ja sen tekijöihin tulee viitata asianmukaisesti kaikissa julkaisuissa ja esityksissä, joissa aineistoa käytetään. Tietoarkiston antaman malliviittaustiedon voi merkitä lähdeluetteloon sellaisenaan tai sitä voi muokata julkaisun käytäntöjen mukaisesti. Malliviittaus:

Rautiainen, Pirjo (Tampereen yliopisto) & Kasesniemi, Eija-Liisa (Tampereen yliopisto): Kännyköiden tulo kouluun: opettajahaastattelut 1997-2000 [sähköinen tietoaaineisto]. Versio 2.0 (2011-03-08). Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto [jakaja].
<http://urn.fi/urn:nbn:fi:fsd:T-FSD2142>

Tietoarkistoon on lähetettävä viitetiedot kaikista julkaisuista, joissa käyttäjä hyödyntää aineistoa. Aineiston alkuperäiset tekijät ja tietoarkisto eivät ole vastuussa aineiston jatkokäytössä tuotetuista tuloksista ja tulkinnoista.

Sisältö

1	Aineiston kuvailu	1
1.1	Aineiston otsikot ja datan versio	1
1.2	Sisällön kuvaus	1
1.3	Aineiston rakenne ja keruu	3
1.4	Aineiston käyttö	4
A	Aineistonäyte	7

Luku 1

Aineiston kuvailu

1.1 Aineiston otsikot ja datan versio

Aineiston nimi: Kännyköiden tulo kouluun: opettajahaastattelut 1997-2000

Aineiston nimi englanniksi: Appearance of Mobile Phones in Schools 1997-2000: Teacher Interviews

Aineisto-opas on luotu aineiston versiosta 2.0 (8.3.2011).

1.2 Sisällön kuvaus

Tekijät

Rautiainen, Pirjo (Tampereen yliopisto. Tietoyhteiskunnan tutkimuskeskus)

Kasesniemi, Eija-Liisa (Tampereen yliopisto. Tietoyhteiskunnan tutkimuskeskus)

Utriainen, Anu

Aineiston tekijänoikeudet

Tietoarkiston ja aineiston luovuttajan tekemän sopimuksen mukaisesti.

Aineiston luovuttaja

Rautiainen, Pirjo (Tampereen yliopisto. Tietoyhteiskunnan tutkimuskeskus)

Aineisto luovutettu arkistoon

6.2.2006

Asiasanat

ikäryhmät; kasvatustilanne; kouluikäiset; käyttö; käyttöönotto; laitteet; lapset; matkapuhelimet; nuoret; opettajat; opetustilanne; pojat; sosiaaliset suhteet; teknologia; tytöt; vertaisryhmät

Tieteenala / Aihealue

OKM:n tieteenalaluokitus: humanistiset tieteet; yhteiskuntatieteet

CESSDAn luokitus: esi- ja peruskoulu; lapset; nuoret; sosiaalinen käyttäytyminen ja asenteet; tietoyhteiskunta

Sarjakuvaus

Tämä aineisto kuuluu sarjaan:

Nuoret toimijoina kommunikaatioteknologian murroksessa 1997-2002

Sarjaan kuuluvat aineistot piirtävät kuvaa matkapuhelinilmion synnystä ja kehityksestä suomalaisnuorten, lasten ja perheiden keskuudessa. Sarja sisältää yhteensä yli kymmenen tuhatta sivua vaihtelevan mittaisia haastattelulitteraatteja. Haastateltavina on esimerkiksi perheitä, nuoria, myöhäisnuoria, seurustelevia nuoria sekä opettajia. Tutkimusten polttopisteessä olleiden matkapuhelinten käyttöön liittyvien kysymysten lisäksi, on haastatteluihin tallentunut läpileikkaus vuosituhannen vaihteen suomalaisen perheiden, lasten ja nuorten arkeen.

Aineistonkeruu aloitettiin vuonna 1997 Nokia Mobile Phonesin ja Telecom Finlandin rahoittamalla suomalaisten lasten ja nuorten matkaviestintää lähinnä perhekontekstissa tutkineella pilottiprojektilla, jota seurasivat Tekesin Tietoliikenteellä maailmalle (TLX) -ohjelmaan kuuluneet 1998-1999 Mobile Phone Culture of Children and Youth in Finland ja vuonna 2000 Everyday Life and Mobile Communication of the Finnish Youth and Families with Children-projektit. Vuonna 2002 tutkimusta jatkettiin Nokia Mobile Phonesin, Sonera Mobile Operationsin ja Tietoyhteiskuntainstituutin (ISI:n) rahoituksella. Tampereen yliopiston Tietoyhteiskunnan tutkimuskeskus (INSOC) toteutti vuonna 2001 yhdessä Nokia Mobile Phonesin ja Sonera Mobile Operationsin kanssa tutkimusprojektin Wireless Kids - International Research on Mobile Cultures of Adolescents, jonka tavoitteena oli tutkia alle 13-vuotiaiden lasten ja 13-18-vuotiaiden nuorten matkaviestintää mediaetnografisin menetelmin neljässä eri maassa.

Sisällön kuvaus

Aineistossa "Kännyköiden tulo kouluun - opettajahaastattelut 1997-2000" piirtyy kuva matkapuhelinilmion synnystä ja kehityksestä suomalaisnuorten ja lasten keskuudessa. Aineistossa tarkastellaan opettajien näkökulmasta matkaviestinnän, lähinnä kännykän, merkityksiä ja rooleja nuorten koululaisten arkipäivän elämässä ja koulumaailmassa. Aineisto koostuu pääosin vuonna 1997 opettajille eri puolella Suomea tehdyistä haastatteluista.

Aineisto sisältää yhteensä 33 opettajahaastattelua, 27 niistä on tehty vuonna 1997. Haastatteluja on lisäksi kolme (3) vuodelta 1998, kaksi (2) vuodelta 1999 ja yksi (1) vuodelta 2000.

Aineisto on yhteismitaltaan noin 180 sivua. Vuosien 1999 ja 2000 haastattelut ovat pituudeltaan pisimpiä (13-27 sivua), vuosien 1997-1998 haastattelut ovat lyhempiä (keskimäärin 3-7 sivua). Aineistosta on tehty html-versio, jonka hakemiston avulla haastatteluja on helppo selata.

Vuosina 1997 ja 1998 tehtyjä haastatteluja voi kuvailla laajemman tutkimusprojektin pilottivaiheen haastatteluiksi. Pilottivaiheen nopeimmissa kartoitushaastatteluissa haastattelut ovat kesänneet vain noin puolisen tuntia. Tutkijat vierailivat kouluilla ja tapasivat välitunneilla opettajia ja selvittivät nuorten kännykkähistorian juuria kysymys-vastaus-revolveritekniikalla. Tutkijat nimittävätkin näitä varhaisen tiedonkeruun haastatteluja perushaastatteluiksi.

Suurin osa haastatteluista on yksilöhaastatteluja, mutta mukana on myös kaksi parihaastattelua. Mukana on ollut 30 opettajaa ja kaksi (2) oppilaanohjaajaa, kaksi (2) opinto-ohjaajaa sekä yksi erityisopettaja.

Vuosien 1997 ja 1998 haastatteluissa on keskusteltu opettajien kanssa sellaisista aiheista kuin: milloin kännykät ovat ilmestyneet kouluun, miten kännykät ovat yleistyneet, millaisilla oppilailla on kännyköitä, onko tyttöjen ja poikien kännykän käytössä eroja, missä oppilaat käyttävät kännyköitä, miten koulussa suhtaudutaan kännykän käyttöön, tuleeeko kännykän käytöstä erimielisyyksiä koulussa, onko kännykkä sosiaalinen vai henkilökohtainen väline, vaikuttaako kännykkä koulurutiineihin, miten kännykät vaikuttavat oppilaiden ja opettajien suhteeseen, miten kännykät ovat vaikuttaneet oppilaiden välisiin suhteisiin ja välituntikäyttäytymiseen. Vuosien 1999 ja 2000 haastatteluissa edellisiä keskustelun aiheita on tarkennettu ja jatkojalostettu.

1.3 Aineiston rakenne ja keruu

Maa: Suomi

Kohdealue: Suomi

Havainto/aineistoyksikkötyyppi: Henkilö

Perusjoukko/otos: Opettajat eripuolella Suomea

Aineistonkeruun ajankohta: 1997 – 2000

Kerääjät: Rautiainen, Pirjo (Tampereen yliopisto. Tietoyhteiskunnan tutkimuskeskus); Järveläinen, Johanna; Järvelä, Pirkko; Kasesniemi, Eija-Liisa

Aineistonkeruun tekniikka: Kasvokkainen haastattelu

Keruväline tai -ohje: Haastatteluteemat tai haastattelurunko

Aineiston ajallinen kattavuus: 1997 – 2000

Tutkimuksen aikaulottuvuus: Poikkileikkausaineisto

Havainto/aineistoyksiköiden valinta: Ei-todennäköisyysotanta: harkinnanvarainen poiminta
Haastateltavia on pyritty keräämään eri puolilta Suomea vierailemalla eri kouluilla.

Aineiston määrä: 33 haastattelua rtf-tiedostona, yhteensä noin 180 sivua tekstiä. Lisäksi rtf-tiedostoista tuotetut html-tiedostot.

1.4 Aineiston käyttö

Aineiston käytössä huomioitavaa

Haastattelut on nauhoitettu ja purettu kirjalliseksi sanatarkaksi litteraatioksi.

Aineistoon liittyviä julkaisuja ei ole eritelty. Julkaisulista koskee kaikkia Tietoyhteiskunnan tutkimuskeskuksen matkaviestintätutkimushankkeen aineistoja (FSD2206, FSD2205, FSD2204, FSD2203, FSD2199, FSD2198, FSD2197, FSD2196, FSD2195, FSD2194, FSD2193, FSD2182, FSD2171, FSD2144, FSD2142, FSD2141).

Julkaisut

Kasesniemi, Eija-Liisa & Rautiainen, Pirjo (2001). *Kännyssä piilevät sanomat. Nuoret, väline ja viesti*. Tampere: Tampere University Press.

Kasesniemi, Eija-Liisa & Rautiainen, Pirjo (2002). Mobile communication of children and teenagers in Finland. Teoksessa: *Perpetual Contact. Mobile communication, Private Talk and Public Performance* (eds. James Katz & Mark Aakhus), 200-220. Cambridge: Cambridge University Press.

Oksman, Virpi (2010). *The mobile phone: A medium in itself*. VTT Publications 737. Helsinki: Valtion teknillinen tutkimuskeskus VTT.

Oksman, Virpi & Rautiainen, Pirjo (2001). "Se on sitä nykypäivää". *Matkaviestintä lasten ja nuorten tietoyhteiskuntana*. Teoksessa: *Lasten tietoyhteiskunta* (toim. Marjatta Kangassalo & Juha Suoranta), 60-71. Tampere: Tampere University Press.

Oksman, Virpi & Rautiainen, Pirjo (2002). "Den är hela livet i min hand". *Mobilkommunikation, familj och kön*. NIKK magasin; 2. Nordic Institute for Women's Studies and Gender Research.

Oksman, Virpi & Rautiainen, Pirjo (2002). *Toda mi vida en la palma de mi mano. La comunicación móvil en la vida diaria de niños y adolescentes de Finlandia*. *Juventud y teléfonos móviles*. Revista de estudios de juventud (57), 25-33. Madrid: Instituto de la Juventud Redacción.

Oksman, Virpi & Rautiainen, Pirjo (2003). *Extension of the hand: Childrens's and teenagers relationship with the mobile phone in Finland*. In: *Mediating the Human Body. Technology, Communication and Fashion* (eds. Leopoldina Fortunati & James Katz & Raimonda Riccini), 130-141. Lawrence Erlbaum Associates, Inc Publishers.

Oksman, Virpi & Rautiainen, Pirjo (2003). *Il prolungamento della mano. Il rapporto di bambini e adolescenti coi cellulare in Finlandia*. In: *Corpo futuro. Il corpo umano tra tecnologie, comunicazione e moda* (eds. Leopoldina Fortunati & James Katz & Raimonda Riccini), 144-155. Collana di sociologia. Milano: FrancoAngeli.

Oksman, Virpi & Rautiainen, Pirjo (2003). "Perhaps it is a body part". *How the mobile phone became an organic part of everyday lives of Finnish children and adolescents*. In: *Machines that Become Us* (ed. James Katz), 293-308. New Brunswick: Transaction Publishers.

Oksman, Virpi & Rautiainen, Pirjo (2003). "That's modern life for you". *Mobile communication in everyday life of children and teenagers in Finland*. *Acta Ethnographica Hungarica* 48(1-2), 149-159.

Oksman, Virpi & Rautiainen, Pirjo (2005). Mobile Kommunikation und Senioren im hoch technisierten Finnland. In: Mobile Kommunikation - Perspektiven und Forschungsfelder (eds. Joachim R. Höflich & Julian Gebhardt), 179-199. Berlin: Peter Lang.

Rautiainen, Pirjo (2001). 'Kentän' ja 'toisen' kohtaaminen. Kokemuksia kenttätyöstä intiaani-reservaatissa. *Elore* 8(1). Joensuu: Suomen Kansantietouden Tutkijain Seura ry.

Rautiainen, Pirjo (2002). Antropologin kenttä ja työ - nojatuolista norsunluutorniin? Kulttuuriantropologin työn pohdintaa kahden kenttätyökokemuksen perusteella. *Etnologiatieteiden tutkimuksia*; 41. Jyväskylä: Jyväskylän yliopistopaino. Kulttuuriantropologian pro gradu -tutkielma.

Rautiainen, Pirjo (2003). "Ei siitä mitään infoähkyä tule- Katsaus nuorten mediakulttuuriin. *Kirjasto-lehti*; 4. Suomen kirjastoseura.

Rautiainen, Pirjo (2005). Mobile Youth in the Information Society. New Media as Symbols of the Individual and the Community. In: *eCity - Analyzing the efforts to generate local dynamism in the City of Tampere* (eds. Antti Kasvio & Ari-Veikko Anttiroiko), 565-587. Tampere: Tampere University Press.

Rautiainen, Pirjo (2005). Romance and everyday work, the two sides of fieldwork - a challenge for the anthropologist. *Ethnologia Fennica*, 25-33. Finnish Studies in Ethnology. Jyväskylä: Kopijyvä.

Rautiainen, Pirjo (2005). "Se on semmoinen taskussa kulkeva kaveri". Katsaus lasten ja nuorten kännykkäkulttuuriin. *Peili: elokuva- ja televisiokasvatuslehti*; 2. Elokuv- ja televisiokasvatuksen keskus ETKK ry.

Ajantasainen julkaisuluettelo aineiston kuvailun yhteydessä osoitteessa

<https://services.fsd.uta.fi/catalogue/FSD2142>

Aineiston sijainti

Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto

Käyttöoikeudet

Aineisto on käytettävissä (B) tutkimukseen, opetukseen ja opiskeluun.

Liite A

Aineistonäyte

FSD2142 KÄNNYKÖIDEN TULO KOULUUN: OPETTAJAHAASTATTELUT 1997-2000

FSD2142 APPEARANCE OF MOBILE PHONES IN SCHOOLS: TEACHER INTERVIEWS 1997-2000

Tämä dokumentti on osa yllä mainittua Yhteiskuntatieteelliseen tietoaarkistoon arkistoitua tutkimusaineistoa.

Dokumenttia hyödyntävien tulee viitata siihen asianmukaisesti lähdeviitteellä.

Lisätiedot: <http://www.fsd.uta.fi/>

This document forms a part of the above mentioned dataset, archived at the Finnish Social Science Data Archive.

If the document is used or referred to in any way, the source must be acknowledged by means of an appropriate bibliographic citation.

More information: <http://www.fsd.uta.fi/>

Detta dokument utgör en del av den ovannämnda datamängden, arkiverad på Finlands samhällsvetenskapliga dataarkiv.

Om dokument är utnyttjat eller refererat till måste källan anges i form av bibliografisk referens.

Mer information: <http://www.fsd.uta.fi/>

Haastattelija: Johanna Järveläinen (H)
Haastattelijan syntymävuosi: 1972
Haastattelun päivämäärä: 27.10.1997
Haastateltavan sukupuoli: mies
Haastateltavan asuinpaikkakunta: kaupunkimainen kunta/Länsi-Suomen lääni
Haastateltava: Teppo (V)
Haastateltavan ikä: ?
Haastateltavan ammatti: opettaja

H: Voisit sanoa ekaks oman nimen ja koulun.

V: Mun nimi on Teppo ja mä oon lukiossa.

H: Selvä. No tuota, mites, muistatko koska ois ekan kerran näkyä kännyköitä täällä koulussa?

V: Hetkinen, kolme vuotta sitte.

H: Muistatko kenellä se oli?

V: Se oli yhdellä pojalla.

H: Elikkä lukioikäsellä?

V: Lukioikäsellä, kyl mä muistan, se oli semmonen. Kolme tai neljä vuotta sitte oli ensimmäiset kännykät, mitä mä muistan. Millon oppilaille tuli. Mä luulen, että se oli joku vanhempien puhelin varmaan mukana tai jotain, mut tuskin itsellä. Ei tiedä, ei sitä koskaan tiedä.

H: Niin. Tota, muistatko mitenkä muut oppilaat ja miten sinä ite reagoit siihen, et katos kännykkä?

V: No, varmaan se oppilaiden keskuudessa oli jotain hienoo, koska sitä esiteltiin julkisesti eli se oli selkee statussymboli. Öööh, muistaakseni reaktioni oli et pidä kiinni. Oma reaktio, pidä kiinni, ole ystävällinen (naurua).

H: Joo, mites sen jälkeen? Onko ne yleistyny nopeasti?

V: On, on. Siis aivan, et sanotaan, että ne ilmesty yläasteelle mun mielestä vasta viime vuonna selkeämmin, lukiossa pikkasen ehkä aikasemmin. Ja nyt siit on tullu tämmönen yleinen, esimerkiks tytöillä semmonen selkeästi semmonen huolestuneitten äitien kenties tämmönen varmistus, että saadaan tyttö kiinni tai jotain muuta. Ei se mun mielestä siinä oo sosiaalista tai mitään muuta, vaan se on, saattaa olla kellä tahansa, puhelin.

H: Joo. Voisks määritellä enää semmosta tyyppillistä oppilasta et se ois niinku vaikka ulospäinsuuntautunu tai muuta, että? Tai jonkun tietyn ikänen tyttö tai poika vai alkaaks se olla ihan?

V: Ei, ei. Ei mun mielestä ei pysty enää määrittelemään millään tavalla. Ehkä alussa oli tämmöset teknografipojat kanto ensimmäisenä, mutta sen jälkeen siit tuli tämmönen joka miehen väline.

H: Tuntuuks et tytöillä vai pojilla on enemmän? Onks siinä mitään?

V: Kyl pojilla on julkisesti ainaki, jos tytöt kantaa fiksummin laukussa. Ehkä se on siinä, et tytöillä on laukut enemmän, missä ne kantaa et se vois vaikuttaa tietysti tulokseen, mut kyl pojat niinku kantaa avoimemmin. Eli se on vyössä tai jossain muussa. Et siinä mielessä vois, jos uskaltas vetää suoran johtopäätöksen, ni pojilla olis enemmän vielä kun tytöillä.

H: Elikkä tytöt ja pojat vois käyttäkki erilailla sitä kännykkää? Että tytöt pitää enemmän laukussa ja pojat on avoimempia?

V: Kenties, kenties.

H: Ja rohkeempia ehkä?

V: Nii ja ehkä sitte se on pulpetilla, sillä leikitään tai jotain muuta tai se on niinku avoimemmin esillä. Se on niinku fyysisesti läsnä se puhelin, vaikka kiinniki on, niin se on kuitenkin siinä. Mut tytöillä se on sitte usein, tos ne käy, tunnin jälkeen esimerkiks laukusta ilmestyy, jolloin soitetaan. Ehkä tämmöstä eroo siinä on.

